धर्मशास्त्र

अ. नं. २०

संस्कृत

३२८ स्मृ: १६

विष्णु स्मृतिः

शके [illegible]

कऱ्हाडकर [illegible] स्तोत्र

[illegible]

—०—

" Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai. "

(1.)

॥छ॥श्री॥विष्णुस[illegible]ार्थकः॥छ॥

" Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai."

(2)

श्रीगणेशाय नमः ॥ स्वं पूज्य चाश्रमे मे विष्णुं मुनयो ब्रुवतं ध्रुवं ॥ ब्रह्मचारी गृह
स्थाभ्यां वर्णधर्मेण न्रोघनं ॥१॥ श्रीविष्णुरुवाच ॥ न शक्यो विस्तराद्वक्तुं चापि वर्षश
तैरपि ॥ युगानुरूपतो धर्मो संक्षेपाश्च यतो मम ॥२॥ स्नात्वाग्निकार्यं संध्यां कृत्वा स्वाध्या
यजपतत्परः ॥ स्नात्वा चैतु सकृत्स [illegible] या दशतं जपेत् ॥३॥ उपोषण सहस्रं
वा विनादेवं कृतादृते ॥ स्नायीताधीय [illegible] ब्ध्वा कन्यामयाचितां ॥४॥ वैवाहवि
१॥ धिनालब्ध्वा गृहस्थोग्निं समाचरेत् ॥ [illegible] यायेश्वानजपं कृत्वा पित्राग्नीन्सज्य देवताः ॥१॥
॥५॥ कालेतिथिं च भोज्यं यो दद्याद्धु [illegible] भवेत् ॥ शिलोंछाद्दूपो भैक्षाद्वा विप्रो
जीवेत्प्रतिग्रहात् ॥६॥ विदित्वा याच्यवाच्या वा ब्रात्यानो सविवर्जितान् ॥ अपीड
यं प्रकृतयो न्रपतिः शुद्धकुलसंग्रहः ॥७॥ षट्कर्म कृत्वा प्रजारक्षेद् क्षिप्रो दोषां

Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

(2A)

चपालयेत्॥ वैश्यो। जीवेत्कृषिनिर्त्या ह्यविलोहिककर्मपा॥८॥ विक्रयाद्वस्त्रधा
न्येचफलशाकपत्रानृतृणोत्॥ औषधंतैललवणंलाक्षांबुमधुगोरसां॥९॥ गंधा
नूपत्रंगुडंधान्यंसर्वान्वैश्यस्तुविक्र[illegible]केपिलाज्यंगृहाद्धुद्रोमधर्मांसस्तुविक्र
यात्॥१०॥ ब्रह्मस्वहरणाद्वासोब्रा[illegible]मनाङ्गवेत्॥ क्षत्रभ्रष्टद्विजोव्रात्यांजी
वेद्विप्रोथवायदि॥१३॥ निषिद्धान्वर्ज[illegible]स्तुकृथयामिसमासतः॥ गोमधृतैल
लवणंदस्युच्छ्राभ्वग॥कुलान्तिलां[illegible]विक्रीणंरसपत्रेषुवेदंविप्रःपतत्यधः॥
पशुभिःपशवस्तुल्या तिलधान्येनतत्समाः॥१६॥ रसाररसैश्चलुथाश्चविक्रीणं
नहिदोषभाक्॥ लाक्षालवणमांसानिकेन्यासोमंसुरांद्विजा॥१७॥ ददन्नाथयदिदो
षस्यान्नसमयाथीन्नगृहोद्भवान्॥ नयांतिनरकंघोरंवंवर्तमानाद्विजातयः॥१९॥

Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

(3)

दानं देयाच सर्वेषांप्रत्रास्तंधर्मसाधनं ॥ गोघ्रा ता न्ने विडाला स्तुश्वकेशाकीटम
क्षिकैः ॥१६॥ सलिलं भस्म मद्वारी प्रक्षेप्तव्यं विशुध्यपे ॥ पुत्रे जाते पितु स्नानं सचैलं
तु विधीयते ॥१७॥ सूत्याहन्न स्पृशो मा ना पावेणोप्यच सूतकं ॥ सूतको वस निलपा
जन्मजानाम देवला: ॥१८॥ नासां या गं [illegible] मित्तं तु सूतकं तु विधीयते ॥ दशाह्ना
दशापक्षस्यात् मासोस्य चैाद्धि जान्ने [illegible] ॥१९॥ सूतकं मास संख्याया स्त्रावे पा
॥२॥ तेसमाचरेत् ॥ आचतुर्थाद्भवे स्त्रावः [illegible] पंचम षष्ठयोः ॥२०॥ अत ऊर्ध्वं प्रसूति ॥२॥
स्याद्दशाहं सूतकं भवेत् ॥ त्रिरात्रं [illegible] तकाले स्नाता शुध्येः शुचिर्भवेत् ॥२१॥
नान्येषां सूतकं स्नानं माता चैवाशुचिर्भवेत् ॥ आदंतजननात्सद्य आचूडान्नैशिकी
क्रिया ॥२२॥ त्रिरात्रमव्रता दृश्या दृश्या रात्रमतः परं ॥ स्त्रीणां चूडा तथा दानात्

Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

संस्कारादथ तत्क्रमात् ॥ २३ ॥ सद्यः शौचमथैकाहात्मरणेपि त्वबंधुषु ॥ अग्नि
प्रवेशे संग्रामे संन्यासे तपसे तथा ॥ २४ ॥ देशांतरमृते प्रेते सद्यः शौचं विधीयते ॥
स्रे अर्वाक् त्रिपक्षात्त्र्यहं षण्मासा पदि[illegible] ॥ २५ ॥ अहः संवत्सरादर्वाक् देशांतर
मृतेष्वपि ॥ चतुर्थे दशरात्रं स्यात् ष[illegible]मासे पूसि पंचमे ॥ २६ ॥ षष्ठे चतुरहः शुद्धि
सप्तमे तु निवर्तते ॥ जातयोश्चापरे [illegible] योः पूर्वेतोमृते ॥ २७ ॥ मृते जाते म
ताच्छुद्धिः संजाते जातसूतके ॥ अ[illegible] म्पदा शौचं संयोगायस्य चाग्निषु ॥ २८ ॥
आदामंदस्य विच्छेपत्तस्य वेन [illegible] ॥ व्रतयज्ञविवाहेषु श्राद्धे होमेर्चने
जपे ॥ २९ ॥ अनारब्धे विशुद्ध्यर्थं कूष्मांडीभिर्घृतं हुतं ॥ गां च दत्वा पंचगव्या
शित्वा ततः शुध्यति सूतकी ॥ ३० ॥ शिवनिष्ठार्चने दीक्षायस्य चाग्निपरिग्रहः ॥
प्रारब्धे सूतकं नास्ति आनारब्धे तु सूतकं ॥ ४२

ब्रह्मचारीयतीनां चशरीरे नास्तिसूतकं ॥३१॥ अर्धरात्रावधिः कालं सूतका
दौ विधीयते ॥ तत्कालेन भवेच्छुद्धिः यथोक्तं पूर्वमेव च ॥३२॥ उषसः प्राग्रजस्त्री
णां यावन्नोदयते रविः ॥ संध्यास्नाने जपे होमे नाधिकारोस्ति सूतके ॥३३॥
हुत्वाग्निहोत्रमंत्रादि दीक्षितस्य [illegible] नेष्टापूर्तिकुरागागवः पत्रपुष्पफलादि
के ॥३४॥ पूर्वसंकल्पसंकल्पे धान्य[illegible] सूतके ॥ जलं पीत्वोपवासेन भुक्त्वा
ने पादकृच्छ्रकः ॥३५॥ जातेषु शिशुषु [illegible] कृच्छ्रपादिकैश्चत्रिभिर्भवेत् ॥ दाया
दाः सूतके जीर्णे तत्र शुद्धिमवाप्नुयुः ॥३६॥ शिशुरादंतजननात् आचूडाच्चू ३
३ डकस्मृतः ॥ कुमारश्च स विज्ञेयो यावद्दामौञ्जिबंधनात् ॥३७॥ शिशोरभ्यु
क्षणं प्रोक्तं बालस्याचमनं स्मृतं ॥ रजस्वलाभिसंस्पर्शे स्नानमेव कुमारके ॥३८॥

(5A)

स्वभाविकं जलस्पृष्ट्वा स्थापितं परस्परच्युतं ॥ उत्स्पृश्य वाग्निनास्पृष्ट्वा स्नात्वा
त्वा शुद्धिमाप्नुयुः ॥ ३९ ॥ गोतृप्तिकृत् भूमिगतं पयस्तत्कोदकं दधि ॥ धारा भू
श्च भांडस्थं शुचि पीतोच्छिष्टं जलं ॥ ४० ॥ मक्षिका दंश वत्सापायेऽष्टिकातृणकर्द
कु ६ माः ॥ मार्जार नेवळ व्याळ बालकः सौ[illegible] शुचिः ॥ ४१ ॥ मुखान्न लालुकं देहंतृ श्म
दर्शविडूक्षे म द्विजाः ॥ स्पृष्टोदकोत[illegible]ति स्त्रीबालौ तु सदा शुचिः ॥ ४२ ॥ दीप
स्तंभ शमीत्वग्या निद्राच्छिद्र कर्पट[illegible]छाया वर्जाः कुशानखा ॥ विंदितो घट
वस्त्रजाः ॥ ४३ ॥ शूर्पपाक्षि पापानश्व[illegible]न्यापाश्व खरारजाः ॥ सप्तमीनवमी
दर्शे स्नानमामळकैस्त्यजेत् षष्ठ्यष्टमी भृतदर्शे भौमकादिषु पर्वसु ॥ तैला
भ्यंगं नकुर्वीत स्नानं तक्रौ स्नानमेव च ॥ ४४ ॥ तैलाभ्यंगं विना न स्याद लोके थु

Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

(5)

भिभाकृ तदा ॥ पलाशा गोमयाश्वत्थ गोचर्मोद्भाग्निना विशोधितं ॥४६॥ न भुं
जेत्स्त्रीपयेसात्रं दारिद्र्यं वृद्धेदनेः ॥ बिल्वावाकं वटरजैनोंघा सात्रेति भीष
णो ॥४७॥ उपोषुणाफलं भुंक्ते रंभापालाशपेकजैः ॥ धायात्रिषिध्यां संसेव्य अं
तवारं तेजो सिन्नो ॥४८॥ निषेवित्वा नरस्ना पात्रभुंक्तः पात्रैरुपोषणो ॥ उद
क्या ब्रात्य चांडाला सस्नेहास्पि... वे ॥४९॥ स्पृष्ट्वा सचेलं स्नायीत तत्रै
पादे शिरसि स्थिते ॥ भुंजमानस्य ... य कदाचित्स्रवते गुदः ॥५०॥ शौचं
॥४१॥ कृत्वा नरस्नायात्स्पृष्ट्वाप्युपा... भुचिः ॥ त्रिभिर्गुदं त्रिभिः सव्यं चतुर्भि ॥४१॥
क्षालयेत्करौ ॥ शौचं गृहीद्विश्चतुः ब्रह्मचारी मुनिर्यतिः ॥५१॥ कृत्वा मू
त्रपुरीषादी भुंजे यद्यपि चेज्जले ॥ उपोषितः पंचगव्यं पीत्वा शुद्धिमवाप्नु

Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

(5A)

याता॥५२॥पद्मबिल्वकुशाम्बत्थपालाशोदुंबराजलं॥उपोषितःपंचगव्यंपी
त्वापूतोपवासिनो॥५३॥अनुच्छिष्टस्यसंस्पृष्टावुनाचंम्याद्विशुध्यति॥तैलाभ्यं
गंनकुर्वीतव्रतिपर्वस्यमैथुने॥५४॥तेनेवोच्छिष्टसंस्पृष्टःप्राजापत्येनशुध्य
ति॥आसछूद्रखरोष्ट्रश्वस्पृष्टोच[illegible]॥५५॥तैस्पृष्टस्याद्युच्छिष्टःस
शुचिस्याउपोषितः॥स्पृष्टेस्यदं[illegible]वाप्यपश्चित्तार्थमर्हतः॥५६॥तरक्ष
श्वोरेणोसंस्पर्शोस्पृष्टोच्छिष्टेविशुध्य[illegible]ति॥शूद्रहस्तेषुपोभुंक्तेशूद्रान्नंभुंजतेतु
वा॥५७॥उपोष्यरजनीमेकांपंचगव्येनशुध्यति॥स्नेहभांडंचस्नेहात्तंजलभा
जंचचर्मजं॥५८॥गोरसंक्षुद्रमन्नेक्षुरसःशुध्यस्यवैशुचिः॥स्पृष्टवांस्तडैलमु
क्तेतन्तृणधान्यंकपर्दिकाः॥५९॥प्रोक्षिताःशुध्दिमायांतितान्स्पृष्टाभुक्षी

पाः शुचिः ॥ तूलिका चोपधानानि धृजरक्तांबराणि च ॥ ६० ॥ बहुवस्त्रेष्टिका चि
त्रं शुध्यंते सूर्यमारुते ॥ चांडालं पतितं स्पृष्ट्वा शवमंत्यजमेव वा ॥ ६१ ॥ उदक्यां सू
(6) तिकां नारीं सवासा जल ॥ नमाचरेत् [illegible] तत्स्पृष्टिनं स्पृशेद्यस्तु स्नानं तस्य वि
धीयते ॥ ६२ ॥ ऊर्ध्वमाचमनं प्रोक्तं द्र[illegible] स्पर्शिनं स्मृतं ॥ आतुरे स्नानमुत्पन्ने
दशकृत्वा ह्यनातुरः ॥ ६३ ॥ स्नात्वा [illegible] स्पर्शादेन ततः शुध्येत्स आतुरः ॥
दुर्भिक्षे देवयात्रायां संग्रामे राष्ट्रवि[illegible] ॥ विवाहे दुर्गमार्गे च स्पृष्टास्पृ
५ ष्टिर्न दुष्यति ॥ ६४ ॥ वकश्वजंबुकैर्दष्टः स्नात्वा नक्तेन शुध्यति ॥ वाहित्वा तु ५
द्विजं प्रेतं स्वेकभक्तो घृतं पिबेत् ॥ ६५ ॥ उक्तो द्विष्टे श्वगोकाकैर्विशुध्यं
ति श्रुपोषिताः ॥ उक्तो द्विष्टैर्बिडालाखु पंचगव्यं द्विजः पिबेत् ॥ ६६ ॥ म

(6A)

क्षिकाम्नुपघातं च व्रणे दृष्ट्वाथवा क्रिमीन्॥ कृच्छ्रार्धो शुध्यते विप्रो दत्वा गां भो
नं द्विजे॥६७॥ ब्राह्मणो ब्राह्मणीगच्छन् स्पृष्ट्वा दद्याच्च गां पशून्॥ वैश्याभि
गमने तत्र प्राजापत्यसकृच्छ्रे तौ॥६८॥ स वैश्यजानां गमने भोजने संप्रवेशा
ने॥ पराकेन विशुध्येत गां दत्वा [illegible] कृते॥६९॥ मद्यभांडस्थिता ह्यापः
पीत्वा कृच्छ्राद्विशुध्यति॥ चांडाल [illegible] पात्रे स्थिता आपः पीत्वा सांतपनं चरेत्॥७०॥
अकामतः सकृद्गत्वा चांडालपति[illegible]यां॥ चांद्रायणाभ्यां विशुध्येत् दत्वा गां मि
थुनं द्विजः॥७१॥ राज्ञी माता च आर्य भार्या च शिष्योपाध्याय यस्तोबिलः॥ आसां
गत्वा द्विजो मोहात् षण्मासान् कृच्छ्रमाचरेत्॥७२॥ विधवागमनं कुर्यात्सा

Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai joint project

(७)

जापत्सत्रयंत्नर:॥पितामाताभि:कृच्छ्रैस्वतुल्यापादकृच्छ्रतः॥७३॥शुध्यंति
कृच्छ्रा सौदर्यो:स्वच्छदा निर्गतरस्त्रि यश्च॥कृच्छ्रत्रयंतु भवेत्स्यादत्वागोमिथुनत्र
यं॥७४॥कृत्वा च वपनं भोज्यान्सात्वा भक्त्वाद्विजान्शुचि:॥पलितस्यसद्य
मत्वाहापराधै: त्र:पलितग्रह:॥७५॥ तस्य समुत्सर्गं चातिकृच्छ्रं विशो
धनं॥अपात्रज्ययाजनं कृत्वा [illegible] न्वाविगर्हितं॥७६॥गायत्र्याष्ट
॥६॥ सहस्रंतु जपं कृत्वा विशुध्यति॥ स्वकायदास्पृष्टा श्वानशूद्रादां संजा ॥६॥
न्भवेत्॥७७॥तावत्तिष्ठेन्निराहारा स्नात्वा कालेन शुध्यति॥आसीत्या
धुपवासानो दद्याछ्छेतत्तु दक्षिणां॥दीनं प्रतिद्विजो भोज्यो नक्ताशुध्य
ति बालिशा:॥७८॥श्रोत्रिणा घा 'व शुध्यंति स्पृश्यान्यारजस्वला:॥ कृ

Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai joint project of the

(2A)

छ्रात्स्याद्देनकृच्छ्रार्धंपादादुत्तममध्यमः॥७९॥मंडूकीकाककचटकागोधा
श्वानौविघेत्तथा॥उपोषणंस्वमार्जारकूर्मसूकरपौस्त्यहं॥८०॥मयूरलां
गूलपादकृच्छ्रंगाणाच्छेदपातने॥वनमह्यवहत्कायोकृच्छ्रत्रयंसमाचरेत्॥
८१॥मयूरगृध्रचाषाणांक्रौंचहंसारसान्॥मृगरोधेपादकृच्छ्रंकृ
च्छ्रार्धंदुष्टसारभे॥८२॥दुष्टनां[illegible]विधेगायत्रीशतलधाजपेत्॥अरि
ष्टंतिविधेनक्तंत्वदिष्टेद्विगुणंस्मृतं॥८३॥अनुक्तपक्षिघातेचत्वहोरात्र
मुपोषणं॥दशमत्कुणयूकानां॥प्रत्रीसकृद्व्यपोषेत्॥८४॥गोधावा
पित्वपांरक्षेदस्मिविक्रोदंडमाचरेत्॥त्रिस्नायीगोव्रतानागोष्ठेस्वपन्व्रतमि
दंचरेत्॥८५॥एकपादंचरेद्रोधेद्वौपादौबंधनेचरेत्॥पोकृर्णपादहीनंस्या

Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

(8)

चरेत्सर्वं निपातिते ॥८६॥ गविवे स्वामिनः प्रोक्तमेतच्चीर्यो विष्णुध्यातिः ।
अन्येषामीक्षया चापि द्विगुणं व्रतमाचरेत् ॥८७॥ वधे ग्निदग्धे सरितां कू
ध्रुदुत्तारणान्मृते ॥ शस्त्राहते निभिः [illegible] जीं वेद्याः कृच्छ्रं रूक्षभुग्विः ॥८८॥
प्रासायुतं च गायत्र्या भक्ष गोम[illegible]कं । मुखप्रविष्टसंयुक्ते पर्येद्विप
स्य नूगोषणे ॥८९॥ अन्यायेन गृ[illegible]स्तु प्रागर्थेन्यायदर्शिना । यमुद्दि
श्य सृजेत्प्राणान्नूनमाहुर्ब्रह्मघा[illegible] ॥९०॥ श्राव शी पो द्विजो भस्त्रा भिक्षाकृ ११७॥
११७॥ मेन वेदयन् ॥ उषित्वा क्षा त्र । दृश्य । रा निब्राह्मणप्परं एपकृजिरिः ॥९१॥ ज
पं स्तोत्राणि मंत्रांश्च सेतुरामेश्वरेक्षणात् ॥ सर्वेस्व दो द्विजाभ्यो भ्या

Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

(8A)

ब्रह्महा शुद्धिमाप्नुयात्॥१३॥ अर्धं तु क्षत्रिये वधे त्रिरद्वं वैश्यपहा चरेत्॥
षण्मासं च चरेद्व्रतं तु शूद्रस्य ब्राह्मणीवधे॥ सहस्रो॥ स्त्रिमता हत्वा स्त्री
शूद्रो चेदकामतः॥ चांद्रायण [illegible] इवे शुद्धिः तैर्दत्वा च शतधेनवा॥
१४॥ त्विषोद्भं धनं शास्त्रे सुचात [illegible] तपो द्विजः॥ जीवे कृच्छ्रेन शुध्यं
ति दत्वा गो मिथुनं द्विजो॥१ [illegible] ८॥ तेस्पष्ट्रो पवासेन वहिला पादकृ
च्छ्रयः॥ पतिते च चरेत्कृच्छ्रं [illegible] दद्रीनं॥१६॥ घातयेत्कुपितः
——— स्मिन्मतेन दोस्ति हूयो तच्छ्रुव षोकृते
२०॥ पीत्वाग्निवर्णं गोमूत्रं सुरापः कामतो द्विजः॥ जीवेज्जन्मा॥

Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

(१)

दिसंस्कारैः कृतैः सर्वस्य दश्शुचिः ॥९८॥ सुरापः कामदः पीत्वा पादकृच्छ्रशतं ज
पेत् ॥ जीवेज्जन्मादिसंस्कारैः प्रजप्य भक्त्या द्विजान्शुचिः ॥९९॥ मद्यलिप्तादि
भांडेषु कृतं विप्रः पिबेज्जलं ॥ यतिचांद्रायणं कृत्वा गां दत्वा च शुचिर्भवेत् ॥
१००॥ ध॥ गुर्वंगनास्वमातुर्वा दुहितुर्गमने नरः ॥ शिश्नोदराग्निच्छिदेशिश्नं च
ह्नी॥ रेद्ब्रह्महव्रतं ॥१॥ गृहीत्वा नरः पद्मां राज्ञस्तेपि निवेदयेत् ॥ द्विगुणं ब्रा ॥८॥
ह्मणो दद्यात् सकृच्छ्रत्रयाच्छुचिः ॥२॥ श्रोत्रीन्पतितान्साधूनि निकृत्स्वनि ह्वो३
नोर्धभाक् ॥ याजनाध्यापनाद्दानात्तत्तुल्यो भवति वत्सरात् ॥३॥ येषां च यः
सकृत्सो काग्रहीत्वा च प्रतिग्रहं ॥ कृत्वा तस्य समुत्सृज्य गोत्रातिकृच्छ्रमघोधनं ॥४॥
सकृच्चांडालपतितसंकरस्यान्यमन्नमयं ॥ नत्वच्छ्रा दत्वा सहस्रं गायत्रीजपं कृच्छ्रचिः ॥५॥

(4A)

ऽकृच्छ्रपादो पोसंयोगे हत्संदुस्य पालके ॥ पूयले जलकृच्छ्रं पा गो प्रदोज
लहाविना ॥ ६ ॥ जलं कृच्छ्रं दनुचरेत्सा ॥ प्राजापत्यत्रपुंनरः ॥ अभिशस्तो मृषा
विप्रो पोभवेद्दृहृदेनसा ॥ ७ ॥ अकामतो [illegible] हत्यापापे संजपेतस्त्वसंहितं ॥ अ
पित्वाद्वाश्रसाहस्रं नक्कासीभुंघ [illegible] जः ॥ ८ ॥ महादानविशुध्यर्थं गाय
त्रीकोटिसंख्यया ॥ घातयानस्य [illegible] न्यानि कुर्मोपपयानि च निस्पृहाः ॥ ९ ॥
तद्दोषाद्धि हत्यानां कुर्याद्वां [illegible] ब्रतं ॥ हीनवंधस्त्रिपोबंधे पराकृ
णविशुध्यति ॥ १० ॥ प्राजापत्यं चानु त्कृषु यत्कृपु ब्राह्मणास्वयं ॥ तत्कुर्वं
मुच्यते पापात्पूर्व इहलोके परत्र च ॥ ११ ॥ स्नेहाद्वाय दि वालोभाद्रूपादज्ञा
नतोपि वा ॥ नहं स्यनुग्रहं यवै तैं सा पतेषुगच्छति ॥ १२ ॥ एकैकं वर्धयेद्ग्रासान्

Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai "joint project"

(१०)

शुक्लेकृष्णेचक्कासयेत्॥अमावास्यान्नभुंजीतयवमध्यमहेदवं॥२३
अष्टग्रासांस्तुभुंजानोमासमेकंनिरंतरं॥समंचपलिसंज्ञंचत्रिविधंसंज्ञं
महेदवं॥२४॥त्र्यहमुष्णंपिबेदापस्त्र्यहमुष्णंनिबोघृतं॥त्र्यहोषितोद्वाद
शाहेस्नप्राकृच्छ्रउदाहृतः॥२५॥र्द्वी[illegible]॥द्विजरोगीणांवषोदाषोउक्ता॥द्वि
॥६॥ जा॥प्रपश्चितार्थंदातव्यंश्रद्दद[illegible]नासयेत्॥२६॥जपेत्सहस्त्रगायत्र ॥६॥
श्रीविप्राभोज्यमुपोषणं॥तुल्या·[illegible]॥हैथोन्येन्यानिचिंतयेत्पापस्त्री
नये॥२७॥पापेघ्यकामतोत्पन्नेपा[illegible]नश्रीयतेयदि॥पापश्चित्तंतुसात
व्येक्रियमाणोपिक्कासयेत्॥२८॥पूर्णमास्यान्नभुंजीतपिपीलिकामहेदवं॥
कासयेद्ग्रासमेकेकंकृष्णेशुक्लेचक्कासयेत्॥२९॥गोमूत्रंगोमयंचैवदधि

(10A)

सर्पिः कुशोदकं ॥ एकरात्रोपवासश्च कृच्छ्रं सांतपनः स्मृतः ॥२०॥ वायुभ
क्षो दिवा तिष्ठेद्रात्रौ व्योम्नस्तु सूर्यदृक् ॥ सहस्राष्टा द्विकं जप्त्वा गायित्रीज
पसंज्ञकं ॥२१॥ निरंतरं वा दशाहे पराकः स्यादुपोषणात् ॥ मासोपवासो
निर्दिष्टो दिनत्रिंशदुपोषणात् ॥२२॥ एकभक्तेन नक्तेन तथैवायाचिते
न वा ॥ उपवासेन चैकेन पादकृच्छ्रः प्रकीर्तितः ॥२३॥ यथाकथंचित्त्रिगुणः
प्राजापत्यायमुच्यते ॥ अयमेव [illegible] कृच्छ्रः स्यात्पाणिपूरान्नभोजने ॥२४॥
संततैश्च चतुश्चत्वे एकभक्तादिभिः कृतः ॥ कृच्छ्रोद्भवे यथाह्नाभ्यामध
कृच्छ्रः प्रकीर्तितः ॥२५॥ कृच्छ्राण्येतानि चत्वारि महापातकिनोप्यलं ॥
त्रात्स्यासपापान्मुच्येत हत्यासंसर्गपातकैः ॥२६॥ त्रिंशत्स्याद्दशकृच्छ्राणि

प्राजापत्योथ पंचवा ॥ प्रयाग्रस्तस्य च्छिर्यते यवैर्दंवर्ज्जिपिपीलकैः ॥ २७ ॥ प ति
चोद्दापणोदयं प्राजापत्यत्रयं भवेत् ॥ तप्तकृच्छ्रपराकाभ्यां प्राजापत्यत्रयं भवेत् ॥ २८ ॥
(11) कृच्छ्रसांतपनाभ्यां च अर्धकृच्छ्रत्रयं भवेत् ॥ कृच्छ्रो ष्टकल्पसहस्राणि प्राजापत्यान्प्रदापये
त् ॥ २९ ॥ अतः प्रिचार पित्वा गां गोघ्ने मानयेव मिश्रितान् ॥ गोमयस्त्वाश्च संगत्यप
वेज्ञोम्ऽन्नया वर्क ॥ ३० ॥ उक्षितो भक्षितो यस्य दहन् संदुग्ध पालके ॥ दत्वा धेनुं द्विजो
॥२०॥ दद्यान्निस्त्रोवर्धसकांचनं ॥ ३१ ॥ पादद्वयं च दोनं कृच्छ्रार्धं तिलकांचनं ॥ पादहीने स
वत्सं गां कृच्छ्रं गोमिथुनं शुभं ॥ ३२ ॥ तुरीयांशाधं निम्श्वा त्याद्यात्त्वा ऽदद्याच्च दक्षिणां ॥
आवत्तदना भोज्येन नशुद्धिः स्याद्द्वते कृते ॥ ३३ ॥ खंडव्रते महत्पापं पंचखंडव्रतं चरे ॥२०॥
त् ॥ यस्मात्तस्माद्विशिष्टं वर्ज्जमिव स्तिथिनिर्णयं ॥ ३४ ॥ खर्वो दते परा कार्या हिंसा
पूर्वा न कारयेत् ॥ ३५ ॥ पूर्वा तिथि रूपोष्याच्च गो विनपेरहचपे ॥ तिथ्यंते पारणं कुर्यात्
सपरखर्वोदपेस्तथा हिंसा स्त्रिविधास्ति थिनिर्णयः ॥ ४२

Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

(D1A)

व्रतभंगोन्यथा भवेत् ॥ ३६ ॥ नोपोष्या पूर्वयामार्धे षष्टिचेकादशी तिथिः ॥ उपो
ष्या पूर्वयामार्धे पूर्णा चाग्निमयादिषु ॥ ३७ ॥ षष्टिश्चैकादशी वृद्धौ परतस्यादुपो
षणं ॥ वृद्धौ वा द्वादशी ग्राह्या न ग्राह्या [illegible]मी भवेत् ॥ ३८ ॥ योयस्य विहितः का
लः कर्मणास्तु तदुपक्रमे ॥ तिथिर्या [illegible]व ग्राह्या नोपक्रमे ष्ठिता ॥ ३९ ॥ प्र
थमा पदिष्टवोस्याद्वितीया चापर[illegible] ॥ तृतीया चापराह्ण धौह्वाभ्यां प्रा
चापराण्हिका ॥ ४० ॥ तिथ्यादिषु [illegible]वत् वृद्धिह्रासः परे हनि ॥ तावत् या
ह्यस्तु पूर्वेह्नि पुरुषाप्पित्र्यकर्मणि ॥ प्रातः पूर्वाह्ण मध्याह्नश्चापराह्णश्च सायकाः ॥
त्रिभिर्मुहूर्तैरेकैके विज्ञेयः कालनिर्णये ॥ ४१ ॥ कलश्चैव लस्वाग्निाष्टांते ऋषिदे
वातिथिप्रियाः ॥ सायाह्नो राक्षसां कालः पित्र्ये चैव कर्माणि वर्जयेत् ॥ ४२ ॥ रात्रौ

Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

(12)

स्नानं तु कुर्वीत दानं चैव विशेषतः ॥ नैमित्तिकान् कुर्वीत तिथ्यं ते शुभकर्मणि ॥
४४॥ विवाहे व्रतसंक्रांतौ प्रतिष्ठा पुत्रजन्मनि ॥ यात्रोपरागपातादौ स्नाने
दाने विशेषः शुभाः ॥ ४५॥ एतान्यर्णविशं कुर्यात् कुशहोमं करोज्जपेत् ॥ श
क्षाघ्नं वा ष्ट्र - - - विश्राते राक्षसमानं यथा ॥ ४६॥ कृत्वा यथोक्तान् कृच्छ्रादीन्
पापी मुच्यति किल्बिषात् ॥ निःपापः कार्तिके त्यक्त्वा स्वर्गं याति तदुच्यते ॥
॥११॥ ४७॥ मासोपवासाद् दक्षे स्तु अस्मिन् मर्थं देवात् ॥ यज्ञापराक द्वय य ॥११॥
तप्तकृच्छ्रादीन्नश्वरं ॥ ४८॥ सोमलीयं यज्ञ कृच्छ्रात् पापाज्ञापत्याच्छ्रजाय
ते ॥ धर्मपापाधिवायोस्तु जलं कृच्छ्रं दपापतं ॥ ४९॥ वर्णैश्चतुर्भिः कर्त
व्यः स्वर्गे तं दंडातिदं शुभं ॥ वेदे पुराणे स्मृतिभिर्ज्योतिषे कथितं महाहतं ॥ ५०॥

Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

(12A)

सिद्धांतैः पंचरात्रैर्स्यात् तत्समाप्तिस्पष्टं भवेत् ॥ तस्मात्माप्तो ततः कार्येना
न्यथालिप्रमाणतः ॥ ५१ ॥ उच्चानि प्रातिषिद्ध्यानि पुनः संभावितानि च ॥
साक्षेपानि रपेक्षाणि वाक्यान्येतानि चिंतयेत् ॥ ५२ ॥ वाचिके मौन
सैः पापैः आधिस्येद न लिप्यते ॥ [illegible] स्वर्गमवाप्नोति यथा वै ब्रह्मचारि
णः ॥ ५३ ॥ सत्यपूतं वदेद्वाक्यं म[illegible]सं समाचरेत् ॥ दृष्टिपूतं तस्यैसेत्पा न्य ५
दं वस्त्रपूतं जलं पिबेत् ॥ ५४ ॥ अ[illegible]य व्यवहारं लुप्तायश्चित्तं तु विलुनो
प्तं कं षष्ठ्यधिकेन त्रामलेन सम[illegible]ज्ञेय ॥ ५५ ॥ छ ॥ इति श्री धर्मशा
स्त्रविलुसमाप्तिः समाप्तः ॥ छ ॥ शाके १६७० प्रवर्षे विलंबीनाम संवत्सरे फा
ल्गुन वद्य त्रयोदशी शनिवारे तद्दिनी केडगाउकर त्र्यंबकभट्ट तत्सुतेन लिखितं ॥ ४ ग ॥

Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

(13)

॥विष्णुस[illegible]ः॥छ॥

॥१२॥

॥१२॥

" Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai."

मूळ प्रत पाहण्यासाठी संपर्क

इतिहासाचार्य वि.का. राजवाडे संशोधन मंडळ, धुळे
राजवाडे पथ, गल्ली नं. १, धुळे-४२४००१ (महाराष्ट्र)
दूरध्वनी क्रमांक (०२५६२) २३३८४८
Email ID : rajwademandaldhule@gmail.com